

EDITORIAL

Pabaskugon ang NDFP kag pakig-awayan ang imperyalistang pagpang-gyera sang US

Bug-os kapagsik naton nga dumdumon sa maabot nga Abril 24 ang ika-53 nga anibersaryo sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP). Sa okasyon nga ini, labi pa naton nga palig-unon ang paghiliusa kag determinasyon sang NDFP kag sang bug-os nga pumuluyong Pilipino nga isulong ang rebolusyonaryong paghimakas para hilwayon ang pungsod halin sa paghari sang imperyalismong US kag sang lokal nga nagahari nga sahi.

Saulugon naton ang mga kadalagan sang NDFP bilang pinaka-konsolidado nga alyansa sang mga progresibo kag patriyotiko nga pwersa nga nagsulong sang demokratikong rebolusyon sang banwa. Sa nagligad nga masobra lima ka dekada, ginhugpong sang NDF ang lain-lain nga demokratikong sektor sa 12-punto nga programa sini para sa pagsulong sang pungsodnon-demokratikong rebolusyon.

Samtang ginabalikan naton ang

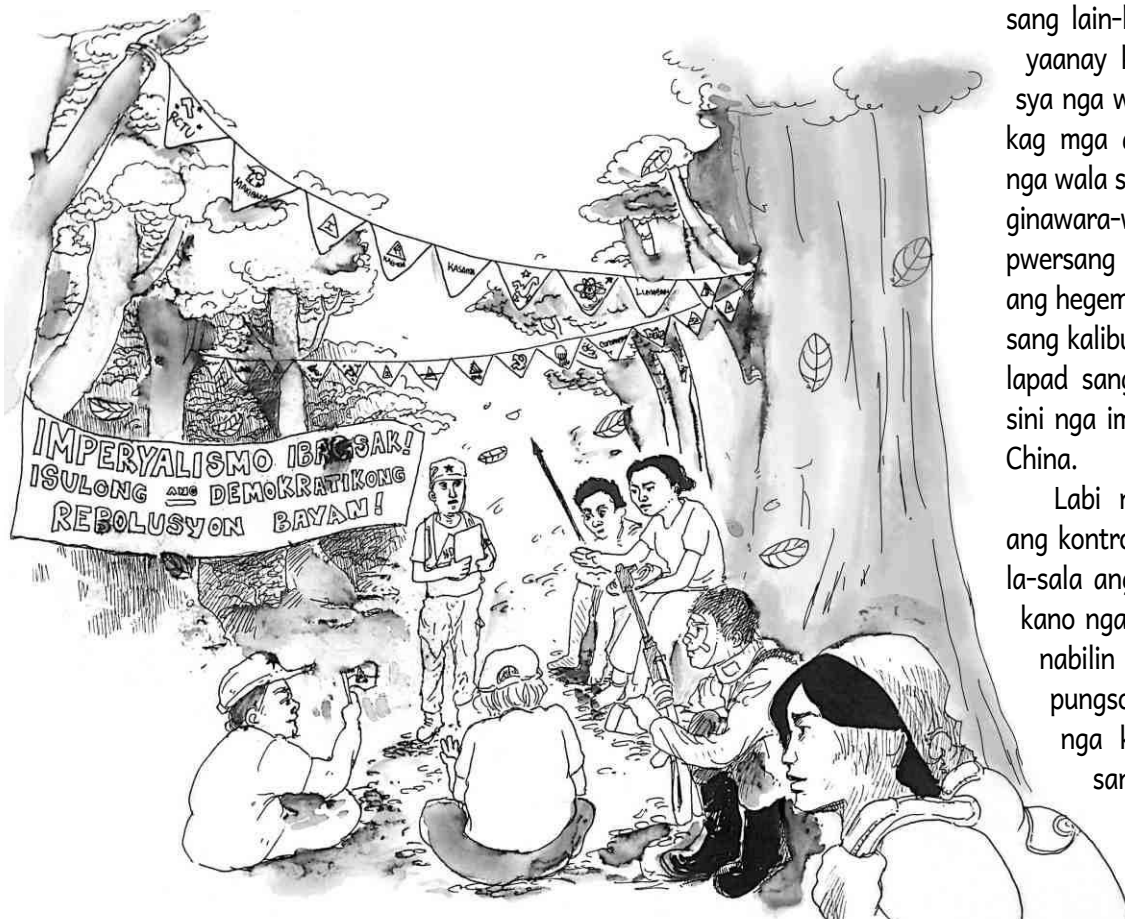
kasaysayan sang wala sang untat nga paghimakas, dapat maghanda man ang NDFP sa pag-abaga sang mas ma- bug-at pa nga katungdanan sa palaa- buton, ilabi na sa tunga sang nagada- ko nga peligro sang mga imperyalis- tang gyera sa kahilwayan, kaluwasan kag palangabuhian sang pungsod, bu- nga sang nagasingki nga pagpang- gyera kag agresyon sang imperyalis- mong US, agud angkunon ukon aga- won ang mga malahalon nga rekursio

sa lain-lain nga bahin sang kalibutan.

Sunod-sunod nga ginsalakay sang imperyalismong US ang Venezuela kag Iran, una kag ikatatlo nga pungsod nga may pinakadalagko nga reserba sang lana sa bug-os nga kalibutan. Gamit ang iya gamhanan nga pwer- sang militar, ginatapakan sang US ang tanan nga pagsulundan sang interna- syunal nga layi. Barahubal man nga ginpahog sang US ang Mexico, Colom- bia, Cuba, Panama, Greenland, bisan ang bahin sang teritoryo sang Ukraine.

Nagasingki ang pagpang-gyera sang US sa katuyuan nga ipabilin ang pangkalibutanon nga dominasyon sa atubang sang estratehikong paghu- yang sang iya ekonomiya kag pangka- libutan nga imperyo, kag pagtuhaw sang lain-lain nga sentro sang balig- yaanay kag sistemang pang-pinan- sya nga wala nagagamit sang dolyar, kag mga alyansa kag buligay militar nga wala sa iya kontrol. Ginagamit kag ginawara-wara subong sang US ang pwersang militar sini agud ipatuman ang hegemoniya sa lain-lain nga bahin sang kalibutan, kag pungan ang pag- lapad sang gahum sang mga karibal sini nga imperyalista, ilabi na gid ang China.

Labi nga ginapahugot sang US ang kontrol sini sa Pilipinas. Nagasa- la-sala ang mga kapitalistang Ameri- kano nga ubuson kag angkunon ang nabilin nga manggad mineral sang pungsod, kag ang mga malagpad nga kadutaan para patindugan sang ila mga plantasyon, kag mga proyektong "rene- wable energy" ukon pang-turismo. Likom nga

ginpirmahan sang sini lang ni Marcos ang isa ka kasugtanan sa US (sa tabon sang kuno Luzon Economic Corridor) nga magasungka sang masobra 1,620 ektarya sa bug-os nga kontrol sang mga kapitalistang Amerikano, para kawkawon kag hugakumon.

Tayuyon nga ginapalapad sang US ang presensya militar sa Pilipinas. Nagadamo nga nagadamo ang naka-istasyon nga tropang Amerikano kag nakatambak nga misayl kag mga kagamitan pang-gyera sa mga base militar, sa mga EDCA site kag sa mga likom nga pasilidad militar sa lain-lain nga bahin sang pungsod. Kada tuig nagadako nga nagadako ang ginapatigayon sini nga mga ehersiyo militar kag *war games*, kasubong sang Balikatan *exercises* nga nagsugod subong nga bulan nga ginpakigbahinan sang indi magnubo sa 10,000 ka tropang Amerikano.

Ginagamit sang US ang Pilipinas, pati na ang South Korea kag Japan, para pabaskugon ang presensya sang mga pwersang militar sini sa mga kadagatan sa palibot sang China. Sa South China Sea, ginapatigayon sini ang "transparency operations" gamit ang Armed Forces of the Philippines (AFP) kag Philippine Coast Guard agud hangkaton kag garit-gariton ang China. Plano man sang US nga itukod ang mga dalagko nga tambakan sang lana

sa Davao Gulf para magserbisyo sa iya mga barko de gyera. Plano man sini nga itukod ang paktorya sang mga kagamitan militar (bala, drone kag iban pa) sa Subic kag sa Aurora. Tanan nga ini kabahin sang paggamit sang US sa Pilipinas para sa agresyon militar, kasubong nga gingamit sini ang mga base militar sini sa mga pungsod sa gulpo, para sa armadong pagsalakay sa Iran.

Ang kamot sang tanan nga soldado nga Amerikano may dagta sang duugo sang linibo nga Iranian kag Palestino nga ginpatay sa pagpangbomba sang US-Israel, sang minilyon nga ginpatay sa mga gyerang agresyon sa nagligad nga siglo, lakip ang masobra isa ka milyon ka Pilipino nga ginpatay sang US sa gyerang pag-agaw sini sa Pilipinas. Dako nga insulto sa pumulu-yong Pilipino nga ginagamit ang pungsod nga palahuwayan sang mga dumuluong nga manugsakop, tambakan sang ila mga hinganiban kag lunsaran sang mas madamo pa nga gyerang agresyon. Ang pag-ganoy sang US sa Pilipinas sa pakig-ribalan sini sa China taliw-as sa handum sang pumuluyong Pilipino nga malinong nga makigpangabuhi sa mga kaiping sini nga pungsod. Direkta nga pagtapak ini sa independensya sang Pilipinas kag peligro sa iya kaluwasan.

Sa atubang sang sini nga sitwa-

syon, dako nga hangkat sa NDFP nga hugpungon kag pukawon ang pumulu-yong Pilipino nga nagatindog batuk sa nagadako nga peligro sang pagpang-gyera sang US, kag paggamit sini sa Pilipinas nga lunsaran sang mga gyerang agresyon. "Inaway banwa batuk sa imperyalistang gyera" ang panawagan para usuyon ang banas sang armadong rebolusyon agud hilwayon ang pungsod sa kuko sang imperyalistang manug-dagit kag nagapang-atake.

Yara sa paborable nga tindog ang NDFP nga abagahon ang mga katungdanan nga ini, ilabina sa pagbaskog kag pagpagsik sini sang nagligad nga tuig. Tayuyon nga nagalapad kag nagalig-on ang mga rebolusyonaryong organisasyon halin sang gin-deklarar sang Partido ang kahublagan panadlong sadtong 2023. Nagadamo ang ginatukod nga tsapter sang KM, PKM, Armas kag iban pa nga rebolusyonaryong organisasyon. May pila nga nakalunsar sang ila mga pungsodnon nga kongreso kag sinapol sang mga konseho, samtang tayuyon nga nakapalapad kag nakakonsolida.

Napatigayon sang NDFP ang mga kumperensya kag sinapol para hiusahon ang tindog sang mga alyadong organisasyon sini sa mga mainit nga pungsodnon nga isyu, kag para magpaambitanay sang mga inagihan kag pagtulun-an kag pagpahulag sa masa. Nagapagsik ang mga aktibidad nga nagapukaw sa malapad nga masa kasubong sang mga kalit nga rali, kag pagpaguwa sang lain-lain nga dagway sang propaganda, bisan sa guwa sang pungsod. Nagalapad ang suporta nga ginakalap para sa hukbo sang banwa samtang nagadamo ang luyag nga magkadto sa kaumhan agud magpakigbahin sa armadong paghimakas.

Palig-unon naton ang desisyon nga pabaskugon kag palaparon ang NDFP sa okasyon sang ika-53 nga anibersaryo sini. Labi pa naton nga papagsikon ang pag-amot kag pagpakigbahin sang NDFP sa pagpabaskog sang pangmalawigon nga inaway banwa, inaway nga ginasulong sang bug-os nga pumuluyo, agud maagum ang pungsodnon kag sosyal nga kahilwayan.

AB

 <p>Tuig LVII No. 8 Abril 21, 2026</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauwang sang aton pahayagan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Kaundan</h2> <p>Editorial: Pabaskugon ang NDFP kag pakig-awayan ang imperyalistang pagpang-gyera sang US 1 Diin man may mapatay, may bag-o nga maga-usbong 3 Pagsaludo sa mga martir sa Toboso 4 Despotiko nga PML, retirado nga soldado, ginsilutan 4 Pagpangabuhi sa mga sonang gerilya 5 Paggamit sang US sa sibilyan nga pasilidad sa Pilipinas 6 Untaton ang imperyalistang gyera sang US sa Iran 7 Protesta sang banwa kontra krisis sa lana, gyera 8 Welga sa Kowloon House, ginkasa 8 Mga menor-de-edad, "ginapasungka" sang 19th IB 8 Sa malip-ot nga pulong 9 Demolisyon kontra imol sa tunga sang krisis 10 Militarisasyon sa BARMM para sa pagpangkawkaw 11 Mga peke nga engkwentro, ginbuyagyag 12 Mga protesta 12</p>
<p>Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p style="text-align: center;"> ang.bayan@cpp.ph cpp_angbayan </p>	

Pagsaludo sa mga baganihan kag martir sang pumuluyo

Kon diin man may mapatay, may bag-o nga maga-usbong

Bilang pagpasidungog sa kabuhi nga ginhalad sang mga baganihan kag martir sang pumuluyong Pilipino, ang ginbilin nila nga mga armas kag katungdanan sa subong hugot nga gin-kuha sang mga bag-ong usbong nga mga kadre, hangaway, aktibista kag masa nga nagasulong sang handum para sa pungsodnon nga kahilwayan kag demokrasya.

Ginakilala sang rebolusyonaryong kahublagan ang ila pagka-baganihan. Subong nga semana, Abril 17-24, ginlalunsar sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ang Semana sang Pagdumdom kag Pagpasidungog sa Mga Baganihan kag Martir sang Pumuluyong Pilipino.

Sang nagligad nga tuig, pila ka pu-luan ka kadre sang Partido kag Pulang hangaway kag kumander sang BHB ang namartir sa pagpakig-away sa pasista-teroristang rehimen Marcos. May pila ka kaupod nga nagtaliwan sa bala-tian kag ginabatyag ukon napatay sa prisohan. Tubtob sa ila katapusan nga ginhawa, tampad sila nga naga-alagad sa pumuluyo.

Mga huwaran nga lider kag kumander

Si Kaupod Luis Jalandoni (Ka Louie) nagtaliwan sa edad nga 90 anyos sadtong Hunyo 7, 2025 sa Utrecht, the Netherlands. Wala bisan san-o man malimtan ang mga amot niya sa pagpabaskog sang Partido kag NDFP kag sa pagpasulong sang rebolusyonaryong armadong paghimakas. Bilang anay pinuno nga negosyador kag tiglawas sang NDFP, ginakilala siya bilang malig-on nga tigtib-ong sang kalinong, internasyunalista kag rebolusyonaryo.

Ginadumdom man ang mga amot ni Patricia Corazon Casambre (Ka Alice), 79. Sa sulod sang madamo nga tinuig, naghatag siya sang mga malahalang kontribusyon kag nagpamuno sa lain-lain nga patag sang paghimakas. Nagtungod siya sang hilikuton sa pag-organisa, sa edukasyon, paglubad sang mga sinulat sa idalum sang

Mga baganihan sang banwa kag mga pungsodnon nga minorya

Halin sa tribong Butbut sang Kalinaga, ginhalad ni Victor Daligdig (Ka Changli) ang halos 20 ka tuig sang iya kabuhi sa pag-alagad sa mga kasubong nga Igorot kag masa sang Cordillera bilang Pulang hangaway sang BHB-Kalinga (Lejo Cawilan Command). Antes sini, myembro kag organisador siya sang Kabataang Makabayan-Demokratiko nga Alyansa ti Agtutubo iti Kordilyera nga yara sa idalum sang Cordillera People's Democratic Front.

Maayo nga lider sang tumandok nga Mangyan-Buhid kag kumander sang BHB sa Mindoro (Lucio de Guzman Command) si Oma Dag-od (Ka Nixao). Sa hublag na siya nakatuon nga magsulat, mag-isip kag magbasa kaupod sang iban pa nga Buhid. Isa siya ka maisog kag makahason nga Pulang kumander nga wala gina-atrasan ang mga hilikuton rekoberi, reaktibasyon kag ekspansyon.

Anak sang minoryang Dulangan Manobo, ginpanday si Rosa Kian (Ka Roxanne) sa mga paghimakas sa kabukiran sang Daguma antes magpatapo sa BHB. Nagapakig-kapit-bisig siya sa mga Lumad para palayason ang mapangwasak nga mina, pagpangtroso kag mga korporasyon sa enerhiya nga naga-agaw sa ila duta nga ginpanubli. Sang mangin Pulang hangaway, ginguba niya ang duha ka pader sang paghimulos- ang patriyarkiya kag pungsodnon nga pagpamigos.

Sundan sa pahina 4

Pinakataas nga pagsaludo sa mga martir sang Toboso

PINAKATAAS NGA PAGSALUDO ang ginhatag sang Partido Komunista ng Pilipinas sa mga martir sang pumuluyong Pilipino nga napatay sadtong Abril 19 sa Barangay Salamanca, Toboso, Negros Occidental.

"Samtang nagasaulog kag nagapyesta ang mga nagahari nga sahi, ginalikupan sang kasubo ang ginapigos nga pumuluyo sa pagkapatay sang mga Pulang hangaway nga naghalad sang ila bug-os nga pagkatawo-osan agud pakig-awayan ang mga pasistang demonyo," pahayag ni Marco Valbuena, lider opisyal sa impormasyon sang PKP. "Ginapaguwa sang mga pasista ang mga napatay nga kaupod bilang mga 'kriminal' kag 'terorista' agud tabunan ang ila patarasak nga gyera sang pagpanumpo kag taguon ang mga malala nga pagpang-abuso batuk sa pumuluyo."

Sa tunga sang disimpormasyon kag kabutigan sang AFP, kahibalo ang pumuluyo sang Toboso kag bug-os nga Negros sang kalig-on sang mga Pulang hangaway sa pagpakig-away para sa mga kinamatarung nila nga mga pigos nga mangunguma. Ginakabig nila ang ila mga Pulang hangaway bilang kaugalingon nga mga bata, nga wala pagkangilin nga nag-alagad sa ila bilang mga doktor, dentista, kabulig sa produksyon, kag manunudlo.

"Putson naton ang ila mga lungon sang Pula nga bandera sang rebolusyon, ibayaw ang aton mga inumol kag isinggit ang ila pagkabaganihan samtang ginadul-ong naton sila sa ila katapusan nga palahuwayan," panawagan ni Valbuena. Pat-od nga madamo pa ang mahatagan sang inspirasyon sang ila mga sakripisyo agud makig-away kag isulong ang rebolusyon para sa pungsodnon nga kahilwayan kag demokrasya.

Samtang, dapat ibuyagyag kag batikuson ang ginaantus nga grabe nga militarisasyon sang magkaiping nga barangay sang Salamanca kag San Jose. Tungod sini, masobra 600 ka indibidwal ang napilitan nga magbakwit kag temporaryo nga magtener sa sentro sang ebakwasyon. Dapat ipanawagan ang pagrespeto sa ila mga kinamatarung.

Despotiko nga PML kag retirado nga soldado, napatay sa operasyon sang BHB

GINPATUMAN SANG BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command) ang rebolusyonaryong hustisya sa pamatbat nga kamatayon sa despotiko nga agalon mayduta kag lider sang armadong grupo nga Alsa Masa nga si Philippine Army 2LT Rodolfo Fajardo (Ret) sadtong Abril 12. Gin-ambus sang hukbo sang banwa si Fajardo sa Barangay Payao, Binalbagan, Negros Occidental.

Ginpatigayon ang pagsilot sandig sa mando sang hukmanan sang banwa sa erya. Napamatbatan siya nga may kasal-anan sang rebolusyonaryong korte sa mga kaso nga malaparan nga pagpang-agaw sang duta, mada-mo nga isip sang pagpatay, kag grabe nga pagpang-abuso sa gahum. Indi magnubo sa 14 ka mga mangunguma ang ginpatay kag ginpatay ni Fajardo sa mga serye sang masaker, pagpangsunog kag ekstra-hudisyal nga pagpatay. Nagerbe man siya nga kumander sang detatsment sa Barangay Cansalungon, Isabela sadtong 1985-1986. Gani, malipayon nga gina-abi-abi sang mga pamilya sang mga biktima ni Fajardo ang pagsilot sa iya.

Samtang, sadtong Abril 16 sang gab-i, naglunsar sang operasyon haras ang BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) batuk sa tropa sang 79th IB sa Sityo Tub-an, Barangay Marcelo, Calatrava.

Halin sa pahina 3

Sakripisyo sang mga tigulang kag mga pamatan-on

Wala sang edad ang kahandaon nga maghalad sang kabuhi para sa masang Pilipino. Sa nagligad nga tuig, nag-ula sang kabuhi para sa masa ang pila ka mga tigulang kag mga pamatan-on nga Pulang hangaway.

Sa Negros Oriental, naghalad sang kabuhi para sa mga Negrosanon ang magtiayon nga Pulang hangaway nga sanday Pedro Gemodo, 61, kag Juliana Arculo Gemodo, 63. Antes magpatapo sa BHB, ang magtiayon nga Gemodo duha ka dekada nga katapo sang organisasyon sang mangunguma sa Guihulngan City tubtob 2010. Tungod sa pagpang-ipit kag pagpamahog sang militar sa ila kabuhi, nagdesisyon sila nga magpatapo sa BHB.

Sa Kabankalan City sa Negros Occidental, namartir ang tatlo ka pamatan-on nga Pulang hangaway nga sanday Ritchell Verano (Ka Makoy), 26, Milky Sampini (Ka Gorting), 29, kag Joedil (Ka Junjun), 21. Nangin martir man ang anay lider-estudyante nga nangin Pulang hangaway nga si Dee Supelanas (Ka Dahlia), nga kalakip sang Tapi 7. Malip-ot man ang gintalana nga panahon sa pagsulong sang rebolusyon, wala sang katumbas ang mga amot nila sa rebolusyonaryong hilikuton sa isla.

Sa Samar, ang babaye nga pamatan-on nga si Jennifer Paclita (Ka Jenny), 18, nangin huwaran sang kalig-on. Bilang sabat niya sa mga himata nga pilit siya nga ginapasungka, matutom niya sila nga ginapahangup

sang kahustuhon sang armadong paghimakas.

Ang mga martir sang pumuluyong Pilipino indi marumpag nga mga monumento sang pungsodnon-demokratikong rebolusyon. Ginpakita nila ang indi mapagamay nga desisyon nga maghimakas kabulig sang masang Pilipino batuk sa imperyalismo, pyudalismo kag burukrata kapitalismo.

Wala sang iban nga pinakamaayo nga pagpasidungog sa ila kundi ang padayon nga usoyon ang malaba kag mabudlay nga banas padulong sa himpit nga kadalag-an. Puno sang ila rebolusyonaryong espiritu, padayon nga magpanikasog sa pagsulong sang demokratikong rebolusyon sang banwa agud tugahon ang isa ka masulhay nga palaabuton. AB

Pagpangabuhi sa mga sonang gerilya

Sa tunga sang nagalala nga korapsyon, krisis kag pasismo, nagabaskog ang panawagan nga isulong ang inaway banwa agud tapuson ang nagahari nga dunot nga sistema. Rason ini kon ngaa tuman ka bukas ang pwertahan sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa tanan nga luyag nga magpakigbahin sa pagdihon sang bag-o nga kasaysayan sang pungsod.

Bilang kabahin sang pagsaulog sang ika-57 nga anibersaryo sang BHB, ginhinun-anon sang Ang Bayan ang mga kumander kag kadre sang mga yunit sa Luzon, agud talakayon ang nagadamo nga isip sang mga nagakadto sa kaumhan, ilabina ang mga pamatan-on, nga luyag makigpangabuhi sa mga Pulang hanganway kag masa sa mga sonang gerilya.

Sa pagpakigbahin sang mga nakigpangabuhi sa kolektibo nga pag-abaga sang adlaw-adlaw nga hilikuton sang hukbo sang banwa, mas nga nagahugot ang ila paghakos sa kahustohon sang armadong paghimakas, kag labi nga nagalig-on ang ila panindugan nga magpatapo sa BHB.

Paghanda sang mga yunit

Tubtob sa masarangan, ginatinguhaan sang yunit nga batunon ang tanan nga luyag makigpangabuhi. Bilang paghanda, maid-id nga ginatun-an sang yunit ang sitwasyon militar kag ginasanto ang mga hilikuton para hatagan importansya ang mga katuyuan sang mga kaupod nga nakigpangabuhi. Sa sinapol sang kumand, gina-estoryahan ang proseso sang pagsulod sang mga magabisita kag ano ang mangin programa nila base sa ginpasa nga rekomendasyon kag panugyan. Ginahibalo man kon ano ang kasarian kag sahi nga ginhalinan sang magabisita. Ginahanda ang dugang nga suplay nga kinahanglanon kasubong sang duyan, tent, gamit panglawas, pagkaon kag iban pa.

Sa tanan nga paghanda, yabe nga katimbang sang mga kumander kag hangaway ang masa kag sanga sang Partido sa lokalidad.

Ang programa nga gina-

himo para sa mga bisita base sa kadugayon sang panahon nga ila italana, ano ang ginasigahum, gusto nga matun-an kag ila kabaskugan kag kahuyangan. Kabahin sang programa ang mga pagtuon sa pulitiko-militar, paghanas sa *martial arts* kag *self defense*, sandigan nga paghanas medikal, kag mga pagtuon sa Partido kag hukbo. Ginapahangup sang yunit sa mga bisita ang pwede mangin limitasyon sa ila luyag nga malab-ot santo sa kahimtangan militar.

Prayoridad sa mga makigpangabuhi nga mangin kabahin sa hilikuton masa, hilikuton produksyon, hilikuton pangkultura, mga pandayan, paghatag sang pagtuon, pagtukod sang grupo kag iban pa nga hilikuton sa hukbo kasubong sang hilikuton sa lohistika, medikal, kag iban pa.

Paghanda sang mga magabisita

Gina-engganyo ang mga magabisita nga handaan ang pwede nila makaeksperyensya sa kabuhi gerilya. Antes magsulod sa sona, segurohon nga natun-an ang sandigan nga mga dokumento kag regulasyon sang BHB. Labaw sa tanan, segurohon nga bug-os ang panindugan, kag handa ang lawas kag panghuna-huna.

"Pwede kamo maka-eksperyensya sang 'grand experiences,' pwede man 'mundane moments,' su-

no kay Ka Armand, isa sa mga nagapamuno sa nahinun-anon nga mga yunit. Gina-engganyo niya ang mga nagapakigpangabuhi nga "samtang yari diri, mangin aktibo kamo sa adlaw-adlaw nga kabuhi sang hukbo, suliton ang kada oras kag minuto."

Ginapanugyan niya ang sin-o man nga magbisita nga indi mahuya nga mamangkot kon may gusto mahibaluan, makig-talakayan sa mga kaupod kag magpakigbahin sa tanan nga hilikuton-teknikal man ukon pulitikal. Kon may butang ukon hilikuton nga nabudlayan, ipahibalo gilayon sa lider sang iskwad ukon sa inyo lider.

"Indi pagtratohon ang kaugalingon nga simple nga bisita, tungod integral kamo nga kabahin sang hukbo sa kada panahon nga yari kamo diri," panugyan ni Ka Arman.

Mangin handa sa posible makaeksperyensya sang inaway, mga malawig nga lalakton kag iban pa, ilabina kag nagalunsar kita sang armadong paghimakas," suno sa iya. Nagapahanumdum siya nga dapat halungan ang mga personal nga gamit, kag seguridadon nga wala sang importante nga mabilin.

"Kon malampuwasan mo na ang mga wala maandan nga pamaagi sa kaugalingon kasubong sang pag-CR, pagtulog, paglakat kag iban pa, mangin mahapos na ang tanan." suno sa iya.

Magluwas sa mga gamit nga pangsona, dapat ihanda sang mga makigpangabuhi ang ila kinahanglanon, kasubong sang mga bulong kon may indi kinaandan nga mga balatian kag iban pa.

"Maghanda man syempre kon may dala nga pasalubong para sa mga kaupod," lahog niya.

Labaw sa tanan, importante nga ihanda ang kaugalingon sa pagsabat sa panawagan sang demokratikong rebolusyon sang banwa nga magdesisyon nga magpul-taym sa BHB.

Paggamit sang militar sang US sa mga sibilyan nga pasilidad sa Pilipinas, makatalagam

Garapalan ang imperyalismong US sa paggamit kag pagbutang sa peligro sini sa mga sibilyan nga pasilidad kag lugar sa mga operasyon sini sa Pilipinas. Kabulig ang ido-ido nga Armed Forces of the Philippines (AFP), nagapahambog pa ang mga opisyal sini sa ginahimo nga "pinakauna" nga pagtambak sang mga gamit-militar sa Mindanao kag pagsaylo sang mga ini padulong sa Luzon gamit ang mga barko nga sibilyan. Kabahin ini sang ginapatigayon nga sampaw-sampaw nga mga *war games* halin Enero nga ang pinakatuktok ang ginasiling nga pinakamasangkad nga Balikatan subong nga Abril.

Sadtong Marso 12-15, ginpwesto sang US ang mga salakyan panggyera sa sibilyan nga pantalan sang Cagayan de Oro City, kag ginsaylo ang mga ini padulong sa Subic Freeport gamit ang mga komersyal nga barko nga ro-ro. Kahimbon ang 5th ID, likom nga ginpatigayon ang gintawag sini nga "rehearsal" ukon pag-ensayo sang madasig nga pagsaylo kag pagpalapta sang mga gamit pang-gyera sa bug-os nga kaislahan. Tampa sa nawong sang mga Cagayanon nga ginpatigayon ang pagpwesto sang mga gamit sa pantalan nga likom sa ila ihibalo pagkatapos sila magpahayag sang ila pagkahanga-wa sa presensya sang US sa ila syudad.

Gingamit naman sang US ang Cebu South Port sa gintawag sini nga Wartime Repair and Maintenance Exercise ukon SWARMEX sadtong Marso 25. Imbolbado sa *war games* nga ini ang USS Ashland (LSD-48), isa ka *island-class landing ship*, nga nagdungka sa pyer para kuno ipatigayon ang "wartime repair" ukon pagkumpuni sang mga guba nga tuga sang inaway. Ginatan-aw sang US nga himuon nga kabahin ang Cebu sa ginalatag sini nga "unsinkable repair network" sang mga barkong panggyera sini sa Asia.

Ang Cagayan de Oro Port kag Cebu South Port lunsay mga sibilyan nga pasilidad. Sentro ang mga ini sang komersyo kag transportasyon sang mga produkto kag byahero sa Visayas kag Mindanao. Dako nga kahalitan sa lokal nga mga ekonomiya kon madalahig ang mga ini sa gyera sang US. Sa subong gi-

nagamit na sang US bilang "EDCA site" ang paluparan sa duha ka syudad.

Sining Abril, ginbuksan sang US ang *bidding* para sa konstruksyon sang *oil depot* sa Davao Gulf. Sadto pa Agosto 2025 gin-anunsyo ang plano nga pagtukod sang *oil depot* nga kabahin sang estratehikong pagtambak sang lana para sa mas madasig nga pagmaniobra sang mga pwersang US sa oras sang isa ka "high intensity missile environment." Buot silingon, ano man oras pwede nga maglupok ang masingki nga armadong kagamo sa tunga sang US kag mga kasumpong sini, gamit ang mga misayl kag iban pa nga armas nga nakatuon na sa mga base militar sini sa Asia Pacific.

Ginpili sang US ang Cagayan de Oro, Cebu kag Davao tungod sa relatibo kalayuon sang mga ini sa nakatungdan nga bahin sang pungsod, kon diin nakapwesto ang mga dalagko nga Amerikano nga base militar. Sa pagbana-bana mismo sang US, mapuslanon ang mga lokasyon tungod seguridad nga una nga targeton sang mga kasumpong sini ang Subic, Clark kag iban

pa nga base militar sini sa Luzon.

Dispersion sang mga gamit pang-gyera

Ang *war games* ng US sa Cagayan de Oro kag Cebu, subong man ang plano nga *oil depot* sa Davao, nakabalay sa konseptong "distributed maritime operations" (DMO). Sa idalum sini, ginalapta sang US ang mga gamit, panggatong, tropa kag armas sa mga isla para "dingutan sang target" ang mga kasumpong sini. Katuyuan sang mga "rehearsal" nga ini ang paghanas sa madasig nga pagsaylo-saylo sang mga gamit militar (salakyan, misayl, kanyon kag iban pa) gamit ang mga "host-nation infrastructure" ukon mga pasilidad sang Pilipinas, lunsay sa militar kag sibilyan.

Indi bag-o ang paggamit sang US sang mga sibilyan nga gamit kag serbisyo sa mga operasyon militar sini. Ginatawag nga "21st Century Foraging," aktibo nga nagapangita ang US sang sibilyan nga mga pasilidad, rekursong kag serbisyo imbes nga "magsalig sa mga tradisyunal nga linya sang suplay militar." Ginabug-os sini ang ginatawag nga "hybrid nga militar-sibilyan" nga linya sang suplay.

Sa Pilipinas, may nakalatag na subong nga "hybrid" nga linya sang suplay sa Clark Airbase kag Subic Freeport, sadto mga base militar nga sa subong ginapadalagan sang mga ahensya nga sibilyan. Ginapalapad ini sang US paagi sa pagtukod sang mga pabrika kag bodega sa mga *export processing zone* sa Aurora kag Cagayan.

Target sang mga kaway sang US

Hungod nga ginabutang sa peligro sang US ang Pilipinas sa paggamit sini sang mga sibilyan nga imprastruktura kag komunidad sa pag-

Sundan sa pahina 7

Panawagan nga untaton ang imperyalistang gyera sang US sa Iran, nagalapad

Nagalapad ang panawagan para sa pagpauntat sa imperyalistang gyera sang US, kabulig ang Israel, batuk sa Iran kag iban pa nga bahin sang kalibutan. Sadtong Abril 9, ginatos ka myembro sang mga pungsodnon-demokratikong organisasyon ang nagmartsa padulong sa embahada sang US agud kondenaron ang US sa pagpang-atake kag tayuyon nga pagpahog sini sa pumuluyo sang Iran. Sa pihak sang nabug-os nga kasugtanan sa untat-lupok, nagapabilin nga indi istable ang rehiyon tungod sa pagpamilit sang US nga isungka sang Iran ang sobereniya kag kinamatarung sini sa Strait of Hormuz.

Ginkundenar man sang mga nagprotesta ang pagdalahig sang rehimen US-Marcos sa pumuluyong Pilipino sa mga wala sang katapusan nga imperyalistang gyera nga nagtulod sa pagtimbuok sang presyo sang lana, kag kadungan sini sang pagkaon kag iban pa nga balaklon. May kasubong man nga hublag sa Cagayan Valley nga lugar sang mga opisyal kag indi opisyal nga EDCA site.

Sadtong Abril 14, gintukod sang mga akademiko, manunudlo kag empleyado sang mga unibersidad sang UP Diliman sa Quezon City ang Coalition of Academics Against US Aggression, ang ila koalisyon batuk sa gyeongrang agresyon sang US. Nagapangalap naman sang pirma ang mga yara sa sektor sang syensya kag teknolohiya para sa pagtukod sang kasubong nga alyansa.

Untaton ang Balikatan

Nagprotesta sa atubang sang Camp Aguinaldo sa Quezon City ang mga pungsodnon-demokratikong grupo sadtong Abril 20, una nga adlaw sang Balikatan, agud pauntaton ini

kag iban pa nga *war games* sang US sa Pilipinas. Suno sa ila, ang nagadako nga presensya sang militar sang US nagaganoy sa Pilipinas sa mga gyeongrang agresyon sini. Subong man, ginawaldas diri ang binilyon nga kwarta sang pumuluyo, lunsay sang mga Amerikano kag Pilipino, samtang minilyon ang nagaantus tungod sa pagpang-gyera sang US sa Iran.

Halin Enero, indi magnubo sa anum ka *war games* kag aktibidad militar ang ginpatigayon sang US sa pungsod. Gingamit sini ang mga sibilyan nga pantalan kag paluparan sa mga syudad sang Cagayan de Oro, Cebu kag Tacloban. Tatlo man ka pagpalawod, sa tabon sang *maritime cooperation*, ang ginpatigayon sini sa South China Sea para hilabtan ang mga kagamo pangdagat sa tunga sang China kag mga pungsod sa Southeast Asia.

Para himuon nga normal ang ila presensya, naglunsar ang mga yunit sang US sang mga operasyon sibil-militar sa probinsya sang Quezon kag Tuguegarao City. Ginlunsar man sini sadtong Abril 6-9 ang Salaknib, nga

ginpakigbahinan sang 7,000 ka tropang militar. Naglundo ang tanan nga ini sa Balikatan 2026, nga ginasingling "pinakadako" kag "magasakop sa bugos nga arkipelago." Pakigbahinan ini sang 17,000 ka tropa, kon diin 10,000 Amerikano kag ang iban halin sa Pilipinas, Japan, France, Australia, Canada kag New Zealand. Para sa isa ka aktibidad nga para kuno sa "rehiyunal nga seguridad," ni isa ka pungsod sa Southeast Asia wala sang nagpakigbahin diri.

Kontra sa Pax Silica

Ginkundenar man sang mga patriyotiko nga grupo ang pagsulod sang rehimen Marcos Jr sa Pax Silica, isa ka programa sang US kon diin mangin kabahin ang Pilipinas sa pagsuplay sa militar sang US sang kritikal nga mga mineral nga malahalon sa paghimo sang mga gamit pang-gyera. Isa sa mga plano sang US ang pagtukod sang 1,619-ektarya nga "economic security zone" sa Luzon para sa produksyon sang mga elektroniks nga pagagamiton sa ila mga misayl, eroplano pang-gyera kag *drone*.

Ang sona nga ini pagadumalahan sang US nga indi magbayad sang arkila sang tubtob 99 ka tuig. Hatagan ini sang *diplomatic immunity*, kasubong sang embahada sang US. Buot sili- ngon, indi ini ipaidalum sa mga layi sang Pilipinas kag imbes ang layi sang US ang magaluntad sa sulod sang sona sa ekonomiya. Kasubong sang mga soldado nila, luwas sa layi kag silot sang Pilipinas ang ila mga tinawo diri, ano man nga krimen ang pwede nila nga himuon. AB

Halin sa pahina 6

gamit sang mga ini sa mga katuyuan militar. Ginapaburon sini ang pagkatuhay sang sibilyan sa militar, kag ginahimo nga target ang mga sibilyan nga kabuhi, komunidad kag pagkabutang. Bisan pa ginahambal sini nga mga "rehearsal" lang ang ginapatigayon nga mga *war games* sa Cagayan de Oro kag Cebu, maathag nga ginatilawan sini ang ikasarang sang mga pantalan kag kadagatan bilang paghanda sa ginapalupok sini nga imper-

yalistang gyera sa Asia.

Sa idalum sang internasyunal nga makatawo nga layi, hugot nga ginadumilian ang pagtarget sa mga sibilyan nga pagkabutang sa panahon sang gyera. Apang ang mga ini, kon gamiton sa katuyuan militar, pwede nga targeton bilang target militar. Tungod ginagamit sang militar sang US para magdul-ong sang mga tangke, misayl kag iban pa nga gamit pang-gyera, ang mga sibilyan nga

barge ukon ro-ro, pati na ang mga pantalan kag paluparan pwede nga targeton sang mga kaaway sang US kon maglupok ang gyera, kag magabutang sa peligro bisan sa mga mamumugon nga nagapadalagan sang mga ini. Ginhimo ini sang mismo militar sang US sa pagpangbomba sini sa mga sibilyan nga imprastruktura sa Iran sa rason nga nagaserbe ang mga ini sa mga katuyuan militar sang pungsod. AB

Protesta sang banwa kontra krisis sa lana kag gyerang agresyon sang US

Lain-lain nga dagway sang hublag ang ginpatigayon sang mga drayber kag opereytor sang pangpubliko nga transportasyon, mga mamumugon, imol nga tagasyudad, pamatan-on-estudyante kag iban pa nga sektor sadtong Abril 15-17 batuk sa tuman ka taas nga presyo sang lana kag gyerang agresyon sang US kag Israel sa Iran kag iban pa nga parte sang Middle East. Sa balayon sang ginatawag sini nga protesta sang banwa, ginlunsar ang untat-byahe, *walkout*, piket, pagpagahod, konsyerto, kampuhan, untat-palawod, kag *motorcade* sa Metro Manila, kag sa iban nga syudad kag probinsya.

Sa pagpanguna sang Piston (Pagkakaisa ng mga Samahan ng Tsuper at Operator Nationwide), ginkasa sang mga drayber kag opereytor ang protesta sa indi magnubo sa 10 ka sentro sa Metro Manila. May kasubong man nga protesta sa Legazpi City kag apat ka sentro sa Cebu City.

Naparalisa sang gin-isa nga untat-byahe sang Undoc-Piston, KNETCO kag Bacod-Manibela ang mga ruta sa Bacolod City sadtong Abril 15. Samtang, nagkasa sang separado nga untat-byahe ang grupo nga Manibela sa Metro Manila kag iban pa nga syudad sadtong Abril 15-17.

Nag-*walkout* sa klase ang mga estudyante sang University of the Philippines-Diliman sadtong Abril 15. Gingamit man nila ang mga konsyerto sa UP Fair sadtong Abril 15-18 agud ipa-

nod ang mga panawagan kontra gyerang agresyon sang US, mataas nga presyo sang lana kag krisis sa ekonomiya.

Nag-untat-palawod ang mga mangingisda sang Cavite kag Navotas City sadtong Abril 17 bilang parte sang mga hublag. Sa adlaw man nga ini, nagkadto kag nagprotesta ang grupo nga Kalikasan sa hedkwarters sang Shell sa Bonifacio Global City sa Taguig City para kondenaron ang pagkasakon sa ganansya sang kumpaniya.

Kabahin man sang protesta sang banwa ang welga sang mga mamumugon sang Kowloon House West kag ang kampuhan sang mga imol nga tagasyudad sa DSWD, lunsay sa Quezon City.

Nagapakig-isa ang mga komyuter kag tagasuporta sa pagtukod sang

mga kusina sang banwa kag *community pantry* para sa mga drayber kag opereytor. Sa pagpanguna sang PARA-Commuters' Network, nalunsar ang inisyatiba sa Metro Manila, mga syudad sang Baguio, Batangas, Cebu, kag Davao. Malaparan nga nagpakigbahin diri ang mga estudyante halin sa mga pangpubliko kag pribado nga eskwelahan kag unibersidad. Ginaakusaran sini ang kainutilan sang rehimen Marcos nga sabton ang reklamo kag kagutuman sang mga imol. Sadtong Abril 18, isa ka *rider* sang *motorcycle taxi* ang napatay sa Quezon City samtang nagapila para makabaton sang kutimoy nga ayuda sang rehimen.

Samtang, nagsumiter sang petisyon para sa ₱10 saka-pasahe ang Piston sadtong Abril 20 sa Land Transportation Franchising and Regulatory Board (LTFRB) para makalagas ang kita sang mga drayber sa atubang sang tuman ka mahal nga *diesel*. Sa adlaw man nga ini, nagprotesta ang Bus Employees Association of the Philippines sa LTFRB para sukton ang ahensya. Sugod Abril 21, ginalunsar sang mga grupo ang bag-o nga serye sang protesta sang banwa. AB

Welga sang mamumugon sang Kowloon, nagbunga

PAGKATAPOS SANG ANUM ka adlaw nga welga, natulod sang mga mamumugon sang Kowloon House West Avenue sa Quezon City ang kumpaniya nga ipatuman ang dugang nga sweldo kag ihatag ang benepisyo nga madugay na dapat nga ginhatag. Sa negosasyon sadtong Abril 20, nakasugtan ang saka nga ₱20/araw sa sweldo kag paghatag sang maneydsment sang utang sini nga *service charge* nga ₱570,000 sa mga mamumugon.

Ginkasa ang welga sadtong Abril 15 bilang sabat sa pagpangbarat sang maneydsment sa negosasyon para sa bag-o nga *collective bargaining agreement* (CBA). Sadtong Abril 8, nagboto ang tanan nga mamumugon nga ikasa ini.

Antes ang welga, ulihi nga tanyag sang kumpaniya ang ₱13 kada adlaw nga dugang-sweldo batuk sa ginagiit sang mga mamumugon nga ₱25. Ang balor nga ini kabahin pa sang dugang nga sweldo nga nakasugtan sa ila 2020-2022 CBA. Mas o menos ₱5.5 milyon na ang wala nahatag sang kumpaniya nga sweldo kag benepisyo.

Nagmadinalag-on ang welga tungod sa kalig-on sang mga mamumugon kag unyon sini nga Glowhrain-KMU-Kowloon House West Chapter, kag sa kalaparon sang suporta halin sa kasubong nga mamumugon, estudyante kag propesyunal kag mga grupo. Bug-os ang pagpasalamat sang unyon sa tanan nga mga nagsuporta sa ila.

Mga menor-de-edad, pilit nga "ginapasungka" sang 19th IB

DUHA KA MENOR-DE-EDAD sa Northern Samar ang pasulit-sulit nga ginkadtuan sang mga soldado sang 19th IB sa ila balay sa Barangay Paco, Las Navas para pilit nga "pasungkaon" sadtong Abril 8. Ang mga kabataan mag-utod nga 17 kag 15 ka tuig ang pang-edaron.

Sila mga bata sang mangunguma nga si Edwar Yanay nga madugay na nga target sang militar sa kampanya nga pagpasungka tungod sa pasibangod nga may kaangtanan siya sa rebolusyonaryong kahublagan. Pamaagi ang pagpasungka sa ila para palutawon ang ila amay kag pasungkaon.

Ginapakadto sang mga soldado ang mag-utod sa hedkwarters sang 19th IB sa Barangay Opong, Catubig. Sa kahadlok sang magulang nga utod, naglayas siya sa ila balay sa Barangay Paco kag tubtob subong indi makita sang mga himata. Magluwas sa ila, ang iban nga myembro sang pamilya Yanay ginaharas kag ginapaidalum man sang 19th IB sa intimidasyon.

P13-18/bulan

lang ang nabuhin sa pakuno-kuno nga pagkakas sang rehimen Marcos sang *excise tax* sa LPG kag kerosin; 7.1 milyon (51%) lang ang nagagamit sang LPG sa pinaka-imol nga pamilya sa pungsod.

Ginkuhaan: Ibon Foundation

₱46.5 bilyon

ukon ₱1.5 bilyon kada adlaw ang ginabana-bana nga **ginkamal nga kita sang mga kumpaniya sang lana** halin sang atakehon sang US kag Israel ang Iran sadtong Pebrero 28.

20-30%

sang mga trak pang-transportasyon sang pagkaon kag iban pa nga produkto **ang nagdulog sa pagbyahe tungod sa kataason sang presyo sang petrolyo**. Nagsarurot ang kita sang mga drayber halin ₱1,000-₱1,200 padulong sa ₱500-₱600 na lang.

100%

online learning ang ginpahanugutan sang CHED Memo No. 117 nga ipatuman sang mga unibersidad kag kolehiyo para pamag-anon kuno ang palas-anon sang mga estudyante kag manunudlo; gintawag ini nga *band-aid* solusyon kag mapaniplang tungod ginabalhin lang sang estado ang palas-anon pinansyal sa mga estudyante kag ila mga pamilya.

Ginkuhaan: Rise for Education Davao

24 oras

indi 11 ka adlaw **gin-ubos ni Sara Duterte ang ₱125 milyon nga confidential funds**, suno kay Ramil Madriaga, anay opereytor sang pamilya Duterte nga subong saksi sa kaso nga *impeachment* batuk kay Duterte.

₱505

pungsodnon nga abereyds nga minimum nga sweldo, nga 39.5% lang sang ₱1,277 ginabana-bana nga abereyds nga makabuhi nga sweldo sadtong Marso.

₱290/tiyog

ang **pagakitaon sang isa ka drayber** sa matiplangon kag limitado nga *net service contracting* kon diin ₱40- ₱100 kada kilometro lang ang subsidiyo.

Labi pa ini nga magagamay samtang wala sang rolbak ang presyo sang petrolyo, kag nagahana pa nga liwat magsaka.

Ginkuhaan: Piston

75,492

ang **gindakop sang mga pulis kag tanod** sa idalum sang mapang-abuso, makaduluda kag kontra-imol nga patakaran nga Safer Cities sang DILG. Lakip sa mga gindakop nga wala sang ligal nga basehan amo ang mga mamumugon nga wala nagasuksok sang *t-shirt*.

Demolisyon kontra-imol sa tunga sang krisis kag pag-antus

Patarasak ang rehimen US-Marcos kag mga pribado nga korporasyon kag negosyo sa pagpalayas sa mga imol halin sa ila mga komunidad sining Abril. Ginakawat ang ila kinamatarung sa balay, pangabuhian kag kabuhi sa tunga sang nagingki nga krisis sa ekonomiya dulot sang imperyalistang gyera sang US kag Israel sa Iran kag pagka-inutil sang rehimen US-Marcos.

Sa Quezon City, ginguba sadtong Abril 9 sang National Housing Authority ang mga balay kag istruktura sa NIA Road, Barangay Pinyahan nga nabayaan pagkatapos ang sunod-sunod nga sunog sa komunidad. Pito ka residente ang gin-aresto sang mga pulis sa kasagsagan sang demolisyon. Samtang, masobra 30 ka pamilya ang ginpalayas sa isa ka demolisyon sa Cambridge sa Barangay E. Rodriguez sa Cubao.

Sa Taguig City, ginbungkag sang halos 1,000 ka tinawo sang Monocrete Construction Company kag 300 ka tinawo sang Philippine National Police (PNP) kag SWAT ang barikada sang mga residente kontra sa demolisyon sa Panday Creekside, Barangay Palingon-Tipas sadtong Abril 13. Naggamit ang mga pulis sang tigas kag ginhabuyan sang mga botelya ang mga residente, samtang nagabantay nga nagataya ang mga isnayper nga pulis sa palibot. Pito ka indibidwal ang gin-aresto sa demolisyon.

Pila ka balay na ang ginguba kag ginabana-bana nga 300 ka pamilya sang mga *sharer*, *renter* kag *tenant* ang mapalayas sa komunidad. Naglabot sa 218 ka residente ang temporaryo nga nagpuyo sa kilid sang karsada lakip ang 35 ka bata, 14 ka tigulang, lima ka may deperensya sa lawas, kag apat ka nagabusong.

Sa Laguna, mapintas nga ginguba sang Bambang Land Corporation kag mga pulis ang masobra 70 balay sa Purok 6B, Barangay Bambang, Los Baños sadtong Abril 14. Patraidor nga ginpatigayon ang demolisyon sa pihak

sang dayalogo sa tunga sang mga residente kag sang kumpaniya sa adlaw nga ini. Anum na ka dekada nga nagapuyo ang mga residente sa Purok 6B kag sadtong 2004 ginkilala sang gobyerno ang ila kinamatarung sa duta nga ginatindugan.

Sa Aklan, indi magnubo sa 40 ka pamilya ang naperwisyo sa pwersa nga pagpangkudal sa komunidad sa Calachuchi Road, Barangay Andagao, Kalibo sadtong Abril 15. Ginpalibutan sang mga salsalon ang komunidad kag ginkudal ang mga residente, lakip ang mga tigulang, mga nagabusong kag bata. Ginapalayas ang mga residente sang tag-iya sang duta nga si Jesus Daroy.

Sa Iloilo City, mapintas nga ginpalayas sang lokal nga gobyerno ang mga nagabaligya sa higad sang karsada kag sa atubang sang ginpribatista nga Iloilo Terminal Market nga ginapadalagan sang SM Prime sadtong Abril 10 sang gab-i. Ginpatigayon ini sang Local Economic Enterprise Office, sang PNP kag SWAT. Ginkumpiskar ang ila mga produkto kag ginkawat ang personal nga kagamitan kag kwarta sang mga manugbaligya. Sa sunod nga mga adlaw, nagpadayon ang pagpang-ipit kag pagpalayas sa ila.

Sa Davao City, ginabana-bana nga 100 ka pamilya ang ginpalayas sa demolisyon sang lokal nga gobyerno sa komunidad sa Matina Aplaya sadtong Abril 14. Nagaplano nga magpasaka sang kaso sa korte ang mga residente batuk sa ilegal nga demolisyon.

Samtang, mapintas nga ginbung-

kag ang kampuhan sang masobra 2,000 ka imol nga taga-syudad halin sa Quezon City, Caloocan City kag Bulacan sa pungsodnon nga opisina sang Department of Social Welfare and Development (DSWD) sa Barangay Batasan Hills, Quezon City sugod Abril 13. Ginagiit nila ang kompensasyon ukon bayad-kahalitan sa mga naigo sang kalamidad halin pa sadtong 2025. Pasulit-sulit nga ginpangpahog kag ginpintasan sang mga pulis ang mga imol lakip ang mga tigulang kag kaba-baehan.

Suno sa Katipunan ng mga Samahang Manggagawa (Kasama), aliyado nga organisasyon sang National Democratic Front of the Philippines, mas labi nga nagakatulod ang mga imol kag mala-proletaryado nga usoyon ang banas sang demokratikong rebolusyon sang banwa sa atubang sang nagingki nga pagpigog kag paghimulos sa ila. Panawagan sang grupo nga pabaskugon kag konsolidahon ang ila mga sandigan nga organisasyon - mga unyon, asosasyon sa mga komunidad, organisasyon sa mga linya sang palangabuhian, kag mga organisasyon sang pumuluyo - kag ang mga rebolusyonaryong organisasyon sang mga mamumugon kag mala-proletaryado.

"Dapat pursigido pa nga pabakuron kag palaparon sang aton kahublagan ang mga paghimakas para sa demokratikong kinamatarung paagi sa mga militante nga paghimakas masa nga nagahangkat kag mas magapamatbat sa mismo pundasyon sang reaksyonaryong sistema," suno diri. **AB**

Militarisasyon sa BARMM, pagpangsumpo sang mga manugkawkaw

Ginasabotahe sang rehimen Marcos ang proseso pangkalinong sa Bangsamoro agud hatagan rason ang padayon nga pagpakat sang dako nga pwersa sang Armed Forces of the Philippines (AFP) para pangapinan ang interes sang mga manug-agaw sang duta kag manugkawkaw sang manggad sang pumuluyong Moro.

Halin sang ginpirmahan ang Comprehensive Agreement on the Bangsamoro (CAB), tayuyon ang pagbag-o-gamit sang mga duta sa mga lugar sa rehiyon nga kuno “conflict-ridden” ukon puno sang kagamo. Sa tabon sang “pang-ekonomiya nga pag-uswag” kag “ginbunga nga kalinong” sang Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM), ginbukas ang mga malagpad nga kadutaan kag kadagatan sa mga lokal kag dumuluong nga plantasyon, pagmina, pasilidad pang-enerhiya kag iban pa nga mapangwasak nga proyekto.

Ginagamit sang Gobyerno sang Republika ng Pilipinas (GRP) ang AFP, kabulig ang mga paramilitar kag pribado nga armadong grupo, para hawanan ang dalan para sa mga dumuluong nga kumpanya kag ila lokal nga mga kasosyo. Ginakunsabo nila ang pila ka manggaranon nga Moro nga yara sa gahum subong.

Ginagamit man sang rehimen Marcos ang Southern Philippines Development Authority (SPDA) bilang “mekanismo” sang “pagbangon sa ekonomiya kag pagpauswag sa Bangsamoro.” Ang SPDA isa ka ahensya nga gintukod sadto pang 1975 sa panahon sang diktaduryang Marcos Sr. Uyat ini mismo sang presidente para kontrolon ang ilig sang kapital kag kikkak sa mga proyekto. May otoridad ini nga mangangkon sang mga dalagko nga parte sang duta kag magpalayas sa sinoman nga naga-estar ukon nagapanguma diri. Bilang konswele, nagtalana ang GRP sang mga kaalyado sini nga Moro sa SPDA.

Mga manggaranon nga duta agrikultural

Pinakadako nga proyekto sang SPDA ang Agro-Industrial Develop-

ment Program sa bahin sang Wao kag Amai Manabilang sa Lanao del Sur, nga subong ginsulod sang mga Amerikano nga kumpanya. Ginsakop sang Asia

Pacific Precision Agriculture Group kag EcoPlanet Bamboo, pati sang Kennermer Foods (para sa Mars Inc.) ang 26,000 dutang pang-agrikultura. Ginpasulod man sang SPDA ang Mount Kalatungan Agri Ventures, kasosyo ang kumpanyang Japanese nga Sumifru, para sa isa ka 4,000-ektarya nga plantasyon sang saging nga pang-eksport sa Lanao del Sur. Gamit ang mga soldado, pulis, kag mga pribado nga armadong grupo kag CAFGU, ginapalayas subong sa mga kadutaan nga ini ang linibo ka mga Moro, Lumad kag setler nga nagauma sa lugar.

Sadtong Nobyembre 2014, pila ka bulan pagkatapos pirmahan ang CAB, “nagpangapital” ang Unifruitti, isa ka subsidyaryo sang Amerikano nga kumpanya nga Chiquita Brands International, sang \$120 milyon para magtukod sang plantasyon sang saging nga sakop ang sadto Camp Abubakar sang MILF sa Maguindanao.

Sa Basilan, ginpalapad ang dumuluong nga plantasyon sang oil palm. Sining 2026, gin-anunsyo sang Kenram Palmoil Industries, Inc. ang plano nga paghimo sang 12,000-ektarya nga plantasyon sang oil palm. Ang lapnagon nga kumbersyon sang duta nagresulta sang pagkakalbo sang kagulangan kag pagpang-agaw sang mga duta sang mga mangunguma. Sadto pa may mga plantasyon sang oil palm ang

Kenram sa Maguindanao kag South Cotabato.

Kuluhaan sang enerhiya

Isa sa pinakamanggaranon nga bahin sang BARMM, kag sang bug-os nga Pilipinas, ang 288,000-ektaryang Liguasan Marsh nga ginasing may potensyal nga kuluhaan sang tubtob 4.8 bilyon ka bariles kag 3.4 *trillion cubic feet* (TCF) nga *natural gas*. Sa malawig nga panahon, napreserba ang lugar nga ini, kaupod ang kapalibutan sang mga nagapuyo diri, tungod sa armadong paghimakas sang Moro. Sa idalum sang BARMM, ginbukas ang dako nga bahin sini sa eksplorasyon sa pihak sang mga pagpaandam sang pagkaguba sang ekosistema kag malaparan nga pagpalayas sa mga komunidad. Ginapangunahan sang isa ka Pilipino nga kumpanya ang eksplorasyon, kasosyo ang NextMetals, isa ka kumpanya nga nakabase sa United Kingdom. Interesado diri ang mga dalagko nga kumpaniyang Shell kag Chevron.

Sadtong Oktobre 2025, ginbukas ni Ferdinand Marcos sa eksplorasyon para sa *natural gas* ang 1.31 milyon ka ektarya nga kadagatan sa arkipelago sang Sulu kag Tawi-Tawi. Sakop sini ang *ancestral waters* sang Tausug, Sama, Yakan, kag iban pa nga tumandok

Sundan sa pahina 12

Mga peke nga engkwentro, ginbuyagyag

GINHIMUTIG SANG MGA yunit sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang ginreport sang Armed Forces of the Philippines (AFP) nga mga engkwentro sa tunga sini kag sang hukbo sang banwa sang nagligad nga semana. Sa mga himo-himo nga engkwentro, nagwaldas sang pondo ang mga soldado sa atubang sang grabe nga krisis sa ekonomiya nga ginaantus subong sang masang Pilipino.

Sa Camarines Sur, ginbuyagyag sang BHB-Camarines Sur (Eduardo Olbara Command) nga peke ang balita nga engkwentro sa Barangay Pararao, Balatan sadtong Abril 9. Ang matuod, 30 ka minuto nga patarasak nga nagpalupok ang mga soldado kag naggamit pa sang duha ka helikopter.

Sa Negros Occidental, indi engkwentro sa tunga sang 79th IB kag BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) ang natabo kundi palagwaon nga engkwentro gamit ang kaugalingon nga yunit sang militar sadtong Abril 16 sa Barangay Minautok, Calatrava. Sa kaugalingon nga pagka-inutil, isa sa mga soldado sini ang napilasan sa palagwaon. Sunod sang panghitabo, ginliso sang 79th IB ang kaakig sini sa mga residente sa komunidad kag gin-detener sila sang pila ka oras lakip ang mga menor-de-edad kag bata.

Halin sa pahina 11

nga Moro. Ginabana-bana nga mamina diri ang mas o menos 10 TCF sang *natural gas* (kasubong ka dako sang Malampaya). Ginhatag ni Marcos ang kontrata sa mga kumpanya nga nakabase sa Australia kag UK, kasosyo ang dako nga burgesya-kumprador nga si Manuel Pangilinan.

Lubong pa gihapon sa kaimolon kag pagpamigos

Indi ang Bangsamoro ang nagapulos sa kontrata nga ginsulod kag pagasudlon sang GRP kag pila sini ka kasosyo nga Moro. Sa sulod sang malawig nga panahon, isa ang BARMM sa may pinakataas nga tantos sang kaimolon (23.5%, doble sa pungsodnon nga abereyds). Sa datos sang estado, nagapabilin nga pinakahuyang ang BARMM sa literasiya, nutrisyon, edukasyon kag pangkabug-osang pagpauswag sang lebel sang pangabuhi sa bug-os nga pungsod.

Ginatos ka libo nga Moro ang wala sang duta kag nagaatubang pa sa pagpang-agaw sang ila mga ulumhan tungod sa pagpalapad sang mga plantasyon kag mga proyektong "pagkauswagan." Kadam-an sang ginakabig nga may trabaho yara sa agrikultura (60%) kon diin indi regular kag manubo ang sweldo. Bisan sa ginpagamay nga datos sang estado, halos katunga sang mga pamilya sa rehiyon (48%) ang kulang sang pagkaon.

Ang sweldo diri yara sa ₱366-₱411/adlaw, pinakanubo sa pungsod. Sa pagbana-bana sang Ibon Foundation, yara sa ₱1,947 ang kinahanglan nga sweldo agud mabuhi sang desente ang isa ka 5-tawo nga pamilya sa rehiyon. Ang lang-at sa minimum kag makabuhi nga sweldo ₱1,606, pinakadako sa bug-os nga pungsod. Ulihi nga pagsaka sang sweldo diri ang kutimoy nga ₱50 nga ginhatag sadtong Hulyo 2025.

Sa atubang sang kahimtangan nga ini, indi katingalahan ang pagpamalibad sang MILF nga padayunon ang pagbuhi sini sang mga armas. Wala lang nagapabilin nga lubong sa kaimolon ang ila pumuluyo, ginasabotahe pa sang GRP ang higayon nga madumalahan nila ang ila mga rekurso kag mapauswag ang kabuhi sang mga Moro. AB

Mga mangunguma, nagkampuhan kontra VAT. Naglunsar sang kampuhan sadtong Abri 18-13 ang ginatos ka mangunguma, mangingisda, mamumugon sa kampo sang katubuhan kag iban pa nga sektor halin sa District 1 sang Batangas sa Liwasang Bonifacio sa Manila. Nagprotesta sila sa House of Representatives sa Quezon City sa ulihi nga adlaw sang kampuhan. Panawagan nila ang pagkakas sang *value-added tax* (VAT) kag *excise tax* sa mga produktong petrolyo, pagpasaka sang sweldo, kag pagpanubo sang presyo sang mga nagapanguna nga balaklon.

Mga taga-Laguna, nagpiket kontra mapanghalit nga *sanitary landfill*. Nagprotesta ang mga residente sang Barangay Imok, Calauan, Laguna sa Laguna Provincial Capitol sadtong Abril 8 agud pamatukan ang plano sang South Luzon Waste Management Corporation nga magtukod sang 84.23-ektaryang *sanitary landfill* sa ila komunidad. Gintuon nila ang hublag sa adlaw sang ispesyal nga sesyon sang Sangguniang Panlalawigan kon diin ginbasura ang permit sang proyekto.

Petisyon kontra pribatisasyon sa Cebu. Ginsugdan sadtong Abril 11 sang lain-lain nga sektor kag grupo sa Cebu City sa pagpanguna sang Carbon-hanong Alyansa ang pagpangalap sang 100,000 ka pirma batuk sa pribatisasyon sang Carbon Public Market. Ginsumiter sa Cebu City Council ang petisyon para i-demanda ang isa ka lehislatibo nga tikang kag pagrepaso sa kasug-tanan sa pribatisasyon.

Lider-mamumugon sa Davao, panawagan nga ipatuhaw. Nagprotesta ang mga progresibong grupo sa Davao City sadtong Abril 9 agud liwat ipanawagan ang pagpatuhaw sa desaparesidong lider-mamumugon sang Southern Mindanao nga si William Lariosa. Ulihi nga nakita si Lariosa sa Barangay Butong, Quezon, Bukidnon sadtong Abril 10, 2024 kon diin gin-abdak siya sang mga elemento sang 48th IB.

Pagpaantus sang IRRI, liwat ginkundenar. Nagprotesta ang mga grupo nga mangunguma kag pamatan-on sa atubang sang International Rice Research Institute (IRRI) sa Los Baños, Laguna sadtong Abril 13 agud kundenaron ang nagapadayon nga pagpaantus sang institusyon sa mga mangunguma kag indi makatawo nga paggamit sang duta sang departamento. Ginsaulog sang institusyon ang ika-66 ka tuig nga pagtukod sini sadtong Abril 4.